

20. 12. 2011

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K novele § 196a obchodního zákoníku

Obsáhlá novela zákonem č. [351/2011](#) Sb., kterým se mění zákon č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, kterou 11. listopadu 2011 podepsal prezident republiky, a která vstoupí v účinnost od 1. ledna 2012 (dále jen „Novela“), mění mimo jiné ustanovení § 196a obchodního zákoníku.

WEINHOLD LEGAL

Jak je již notoricky známo, ustanovení § 196a bylo do obchodního zákoníku zavedeno v roce 1996 zákonem č. [142/1996](#) Sb. Od té doby bylo toto ustanovení novelizováno jen výjimečně, a nebylo tak přizpůsobeno ani judikatuře ani názorům odborné veřejnosti. Novela nejenže reflektuje ustálenou judikaturu, ale zároveň odstraňuje i některá nadbytečná ustanovení stávající úpravy § 196a.

Novela nejprve z odstavce 1 vypouští ustanovení o nutnosti udělení souhlasu valné hromady společnosti s uzavřením smlouvy, kterou společnost poskytuje zajištění členovi představenstva, prokuristovi nebo jiné osobě, která je oprávněna za společnost jednat.

Novela dále ruší odstavec 5 (do novelizace zákonem č. [370/2000](#) Sb. odstavec 4), který stanoví, že „*ustanovení odstavců se 1 až 3 se vztahují i na převzetí ručení*“ nahrazuje jej zněním, podle kterého pro poskytnutí zajištění osobám uvedeným v odstavci 1 a 2 (tedy představenstva, prokuristovi nebo jiné osobě, která je oprávněna za společnost jednat) je zapotřebí pouze souhlasu valné hromady společnosti. K zajištění závazku ovládající osoby osobou ovládanou není souhlasu valné hromady potřeba.

Hlavním důvodem zrušení znění před Novelou byla jeho jistá nelogičnost a vnitřní rozporuplnost. Při své důsledné aplikaci pátý odstavec požadoval, aby v případě, že v koncernových vztazích (tedy v případech, kdy „*společnost nabývá majetek od zakladatele, akcionáře nebo od osoby jednající s ním ve shodě anebo jiné osoby uvedené v odstavci 1 nebo od osoby jí ovládané anebo od osoby, se kterou tvoří koncern*“) je přebíráno ručení, jehož hodnota přesahuje 10 % upsaného základního kapitálu společnosti přebírající ručení, musí být „*hodnota takového ručení*“ stanovena na základě posudku znalce jmenovaného soudem.

Jak bylo již uvedeno výše, Novela vychází především z ustálené judikatury Nejvyššího soudu České republiky, který se k aplikovatelnosti povinnosti znaleckého ocenění na případy přebírání ručitelského závazku vícekrát vyjadřoval. V rozhodnutí č.j. 29 Odo 996/2004, kde mimo jiné vyslovil, že „*Je-li ručitelským prohlášením převzato ručení za splnění peněžitého závazku, je shora zmíněný požadavek (rozuměj požadavek na určení „ceny“ posudkem znalce) neaplikovatelný již proto, že výše takto založeného závazku je určena samotným ručitelským prohlášením, protože zde není ničeho, co by mohlo být posudkem znalce oceňováno*“. Pozdějším rozhodnutím č.j. 29 Cdo 3276/2008 pak

Nejvyšší soud na již vysloveném názoru setrvává, když dodává, že „přestože tedy znění ustanovení § 196a odst. 5 obch. zák. výslovně vztahuje na převzetí ručení i ustanovení § 196a odst. 3 obch. zák., lze teleologickým, systematickým a logickým výkladem dovodit, že požadavek určení „ceny ručení“ na základě posudku znalce jmenovaného soudem není na převzetí ručení aplikovatelný.“

Ustanovení o povinnosti znaleckého ocenění v případě přebírání ručení neobsahuje ani článek 11. druhé směrnice, ze které je celá úprava § 196a obchodního zákoníku přejatá. Vypuštěním tohoto ustanovení tedy nedojde k oslabení ochrany společnosti a jejích společníků, neboť se jedná pouze o zohlednění judikovaného a obecně přijatého výkladu.

K další významnější změně dochází zavedením nového odstavce 6, který zmírňuje následky pro následné převody majetku, který byl převeden na základě úkonu, při kterém nebyly dodrženy podmínky § 196a obchodního zákoníku. Nový odstavec 6 rozšiřuje přiměřenou aplikaci § 446 obchodního zákoníku, podle kterého, za předpokladu dobré víry kupujícího „kupující nabývá vlastnického práva i případě, kdy prodávající není vlastníkem prodávaného zboží,“ na další převody majetku, který byl převeden v rozporu s odstavci 1 - 3 § 196a obchodního zákoníku.

Dle důvodové zprávy k Novele, zavedení nového odstavce 6 do § 196a obchodního zákoníku má za cíl odstranění existence dvou odlišných režimů tzv. „nabytí od nevlastníka.“ Nový odstavec 6 § 196a obchodního zákoníku hovoří o „majetku nabytém v rozporu s odstavci 1 až 3“, neupravuje však, zda byl tento majetek převeden v režimu obchodního nebo občanského zákoníku. Kupní smlouva, jejímž předmětem je převod nemovitosti, jak je známo, je podřízena režimu občanského zákoníku. Otázkou je, zda by bylo možné ustanovení § 196a odst. 4 ve spojení s § 446 obchodního zákonu, který hovoří o nabytí zboží, vztáhnout i na kupní smlouvu týkající se převodu nemovitosti. Není proto v tuto chvíli jisté, zda následné převody nemovitostí stížené neplatností z důvodů nedodržení podmínek § 196a obchodního zákoníku, by bylo možné ustanovením odstavce 6 „zhojit“, a odpověď na celou otázku pravděpodobně přinese až budoucí judikatura.

Kateřina Zoubková

[Weinhold Legal, v.o.s.](#)

Charles Square Center
Karlovo náměstí 10
120 00 Praha 2

Tel.: +420 225 385 333

Fax: +420 225 385 444

e-mail: wl@weinholdlegal.com

Další články:

- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)